



Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

De Pionier

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 17 november 2022

Samenvatting

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 17 oktober 2022 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op de voorschool van De Pionier.

De reden voor dit onderzoek is dat wij in 2022 een themaonderzoek uitvoeren naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op kinderdagverblijven in Nederland. Voorschool De Pionier maakt deel uit van de steekproef die we hebben getrokken. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en andere belangstellenden. In hoofdstuk drie van dit rapport geven wij een waardering voor de verschillende onderdelen die belangrijk zijn voor de voorschoolse educatie. Wij noemen dit standaarden. Per standaard beschrijven we wat goed gaat en wat nog beter kan.

Wat gaat goed?

De pedagogisch professionals werken met een programma, waarmee zij de brede ontwikkeling van de peuters stimuleren op het gebied van taal, rekenen, gedrag en bewegen. Er is aandacht voor de inrichting van de ruimte(n). We zien bijvoorbeeld speelhoeken, waardoor de peuters fijn kunnen spelen, ontdekken en tegelijkertijd nieuwe dingen leren.

De pedagogisch professionals houden bij hoe het met een peuter gaat. Ze spelen mee in de hoeken en geven de peuters aandacht in kleine groepjes. De sfeer in de groep vinden we prettig. De pedagogisch professionals gaan op een positieve manier met de peuters om.

De pedagogisch professionals zorgen ervoor dat ouders weten hoe het met hun peuter gaat. In overleg met de ouders dragen zij deze informatie, voordat de peuter vier jaar wordt, over aan de leerkracht van groep 1-2 van de basisschool. De ouders met wie we spraken, geven aan dat zij tevreden zijn over hoe het gaat op de voorschool en dat hun kind er met plezier naar toe gaat.

De voorschool werkt intensief samen met basisschool De Pionier en is ook in hetzelfde gebouw gehuisvest. De intern begeleider van de basisschool is bijvoorbeeld ook de pedagogisch coach op de voorschool. En ook de thema's waarmee gewerkt wordt, zijn op elkaar afgestemd.

Kinderopvangorganisatie: Stichting Delta-voorschool

LRK-nummer: 191805816

Totaal aantal doelgroeppeuters: 3

Samen met de pedagogisch professionals werkt de leiding aan het verbeteren van de kwaliteit van de voorschoolse educatie. De leiding maakt jaarlijks samen met het team een plan, waarin staat wat goed gaat en wat verbeterd kan worden. Ook volgen de leiding en de pedagogisch professionals verschillende scholingen om steeds beter te worden in hun werk. De leiding voorschool De Pionier evalueert de kwaliteit van de voorschoolse educatie regelmatig en legt verantwoording af aan de gemeente en aan ouders aan welke ontwikkelpunten ze werken.

Wat kan beter?

Naast bovenstaande positieve punten zijn er ook punten die beter kunnen.

Zo houden de pedagogisch professionals nu nog te weinig rekening met de verschillen tussen de peuters. De vertaling van de ontwikkelbehoefte en ondersteuningsbehoefte van de doelgroeppeuters naar het thematisch aanbod kan aan kwaliteit winnen. En er liggen verbetermogelijkheden in het creëren en grijpen (bewust en onbewust) van kansen om de taalontwikkeling nog meer te stimuleren binnen het huidige aanbod. Binnenkort krijgen de pedagogisch professionals hier dan ook scholing op.

De pedagogisch professionals stimuleren ouders nog te weinig om thuis ook met hun peuter te spelen en hen nieuwe dingen te leren die ook op de voorschool aan de orde komen.

Ook worden er nog geen concrete, meetbare doelen gesteld, die de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden (spelen, gedrag, taal, rekenen en bewegen) zouden moeten halen aan het einde van de voorschoolse periode. Dit is zowel op individueel, groepsniveau als op locatieniveau van belang, omdat doelgroeppeuters vaak een ontwikkelingsachterstand hebben in te halen.

Verder kan de voorschool de ouders nog meer betrekken bij de kwaliteit van de voorschool dan ze nu doen. Zo kan bijvoorbeeld bewuster nagevraagd worden of ze tevreden zijn over de pedagogisch professionals en wat ze van de thema's, activiteiten en contactmomenten et cetera vinden.

Tot slot kan er meer aandacht uitgaan naar de wederzijdse inspanningsverplichting richting ouders. Wat de voorschool mag verwachten van de ouders qua inzet (thuis en op de voorschool), is nu nog te vrijblijvend.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het kwaliteitsonderzoek	6
2.	Hoofdconclusie en vervolg	7
3.	Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie	8
4.	Reactie van de houder	14

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De Inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie, de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op voorschool De Pionier.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2021 voorschoolse educatie en het primair onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben (samen met de intern begeleider/pedagogisch coach) van de voorschool en een GGD-inspecteur observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de peutergroep, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch professionals, de intern begeleider/pedagogisch, de kwaliteitsmedewerker en de locatieleiding. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek ook weer met deze groep gesprekspartners besproken.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K** Kan beter
- V** Voldoende
- G** Goed

2. Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op voorschool De Pionier.

Personeelstekort

De inspectie is zich ervan bewust dat in deze tijden van krapte qua personeel niemand aan het onmogelijke gehouden kan worden, dus ook de kinderopvangorganisaties niet. We kijken wel of de oplossingen die ze bedacht hebben, helpen bij de concrete problemen waar zij mee te maken hebben. We waarderen de situatie op voorschool De Pionier, zoals aangetroffen.

Conclusie

De kwaliteit van de voorschoolse educatie op voorschool De Pionier is op orde. Twee standaarden zijn als Kan beter gewaardeerd. Alle overige standaarden zijn ten minste als Voldoende gewaardeerd en drie standaarden zijn als Goed gewaardeerd.

Context

Voorschool De Pionier is gevestigd in openbare basisschool De Pionier te Oosterhout. Er wordt opvang geboden aan kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar. De voorschool heeft de beschikking over de volgende ruimtes:

- groepsruimte: 63,0 m²
- extra speelruimte: 99,0 m²
- buitenruimte: meer dan 50,0 m²

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 18 november 2021 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

Afspraken over vervolgtoezicht

Dit is niet van toepassing.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven we per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op voorschool De Pionier.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod	•		
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		•	
OP6 Samenwerking			✓

OP1. Aanbod

De standaard aanbod waarden we als Kan beter.

De pedagogisch professionals van het kinderdagverblijf gebruiken een vve-methode. Hiermee stimuleren zij de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal, rekenen, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de motoriek. De pedagogisch professionals zijn bewust bezig met het aanleren van diverse doelen binnen het thematisch aanbod. Hier is een slag in gemaakt in de afgelopen periode. Dit verdient nog wel verdere aandacht en begeleiding in de dagelijkse praktijk van uitvoering.

Ondanks deze positieve punten, zien we binnen de standaard aanbod de volgende verbetermogelijkheden, die vooral voor de doelgroepeuters cruciaal zijn om een mogelijke ontwikkelingsachterstand in te halen. Zo kan de vertaling van de ontwikkelbehoefte en ondersteuningsbehoefte van de doelgroepeuters naar het thematisch aanbod nog echt aan kwaliteit winnen. Dit is belangrijk om het aanbod in de praktijk ook echt aan te sluiten aan het niveau en ontwikkelingsfase van de doelgroepeuters. Verder liggen er verbetermogelijkheden in het creëren en grijpen (bewust en onbewust) van kansen om de taalontwikkeling nog meer te stimuleren binnen het aanbod. De locatieleiding ziet deze verbeterkansen zelf ook en om die reden start het team binnenkort met een gerichte scholing op het gebied van taalontwikkeling en extra taalondersteuning. Wij vinden dit een passende interventie. Dit past ook bij de leerlingpopulatie van de voorschool en de basisschool, die recent opnieuw in kaart is gebracht door de leiding.

OP2. Zicht op ontwikkeling

De standaard zicht op ontwikkeling waarden we als Voldoende.

De pedagogisch professionals volgen de ontwikkeling van de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een gestandaardiseerd observatie-instrument. Ze gaan na waar de ontwikkeling van een peuter stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. De pedagogisch professionals bespreken de bevindingen op vaste momenten in het jaar met ouders. Voor de doelgroepeuters dient dit echter minimaal drie keer plaats te vinden, als ze ten minste met 2,5 jaar instromen. Daarnaast is het wenselijk dat na drie maanden op de voorschool het eerste bespreekmoment met ouders van doelgroepeuters plaatsvindt, waarin die eerste (wen)periode besproken kan worden. En waarin bijvoorbeeld ook de wederzijdse afspraken vastgelegd kunnen worden: wat gebeurt er op de voorschool en wat kunnen ouders eventueel thuis nog extra oefenen met datgene dat op de voorschool binnen het thema is aangeboden (bijvoorbeeld liedjes zingen, themawoorden herhalen en prentenboeken herhalen).

OP3. Pedagogisch-educatief handelen

Tijdens het onderzoek hebben we samen met de GGD-inspecteur en de pedagogisch coach van de voorschool het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch professionals geobserveerd.

De standaard pedagogisch-educatief handelen waarden we als Voldoende.

De pedagogisch professionals zorgen voor een warm en respectvol klimaat, waarin de regels en routines duidelijk zijn. Dit doen zij door middel van het aanbieden van vrij spel en begeleid spel, soms in de grote groep en soms bewust in een kleinere groep (bijvoorbeeld met de doelgroepeuters).

Het is mooi om te zien hoe de pedagogisch professionals de peuters bewust aansporen om dingen zelf op te lossen of te doen.

Bijvoorbeeld: zelf spullen opruimen, eigen handen wassen, zelf spullen pakken en kleine 'ruzetjes' zelf leren oplossen.

Verder zagen we tijdens de observatie dat de pedagogisch professionals de activiteiten evenwichtig over de dag/het dagdeel verdelen.

Naast deze positieve punten zien we ook kansen voor verbetering. Zo liggen er mogelijkheden om bepaalde activiteiten effectiever vorm te geven. Bijvoorbeeld het fruitmoment in de ochtend. De instructies en werkvorm daagt op dit moment te weinig peuters uit tot mondelinge interactie of actief nadenken/meedoen. Hier liggen echt nog kansen om de peuters meer uit te dagen tot interactie, zowel

tussen de pedagogisch professional en de peuters als interactie tussen de peuters onderling.

OP6. Samenwerking

De standaard samenwerking waarderen we als Goed.

Voorschool De Pionier en basisschool De Pionier werken intensief met elkaar samen. In de praktijk is er sprake van één team. De voorschool en de basisschool werken samen gericht aan een doorgaande leerlijn van voor- naar vroegschoolse educatie. Er is afstemming over het thematisch aanbod, dit sluit zoveel mogelijk op elkaar aan waar mogelijk. In de praktijk gaan ook alle peuters van de voorschool naar basisschool De Pionier.

Verder is de intern begeleider van de basisschool ook de pedagogisch coach van de voorschool. Dit zorgt op het gebied van de zorg voor een mooie samenwerking. De intern begeleider sluit bijvoorbeeld aan bij gesprekken over de zorg met de ouders van de peuters. Er vindt niet alleen van de doelgroeppeuters een warme overdracht plaats wanneer de peuters de overstap maakt naar de basisschool. Dit gebeurt op voorschool De Pionier voor alle peuters!

De voorschool ziet, binnen haar pedagogische visie, ouders als partner in het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen.

Toch zien we kansen om de ouders intensiever en op meer verschillende manieren te betrekken bij de ontwikkeling van hun peuter en te stimuleren om thuis ook activiteiten te doen, zoals bijvoorbeeld voorlezen. Het team informeert de ouders wel over het thema, middels themabrieven en een apps. Maar toch blijken ouders niet goed op de hoogte te zijn van de diverse leerdoelen en activiteiten die binnen het thema centraal staan. Verder geven de ouders, waarmee we hebben gesproken tijdens het onderzoek, aan dat zij niet actief gevraagd worden om ook thuis gericht aan te slag te gaan met eventuele (spel)activiteiten. Wij vinden dan ook dat de wederzijdse inspanningsverplichting nog te vrijblijvend is en kan verbeteren. Het moet in ieder geval altijd besproken worden met ouders wat zij eventueel extra kunnen doen thuis in de vorm van bepaalde activiteiten (liedjes zingen, woorden herhalen, voorlezen et cetera).

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten	●		

OR1. Ontwikkelingsresultaten


De standaard ontwikkelingsresultaten waarderen we als Kan beter.

Wij vinden dat de verwachtingen over de voortgang in ontwikkeling van (doelgroep)peuters, die ze kunnen bereiken aan het einde van de voorschoolse periode nu niet duidelijk zijn.

De leiding en de pedagogisch professionals stellen nu nog geen (eind)doelen voor elke peuter of voor de groep peuters in zijn geheel, die passend en realistisch haalbaar zijn. Dit is wel van belang voor de doelgroepeuters om na te kunnen gaan of alle extra investeringen (en extra dagdelen) ook tot het gewenste resultaat hebben geleid: namelijk een zo min mogelijke achterstand bij de overgang naar groep 1-2.

De gemeente Oosterhout geeft in haar jaarlijkse vragenlijst over de voor- en voorschoolse educatie aan dat er wel resultaatafspraken zijn gemaakt met de betrokken partners binnen de gemeente, maar dat die resultaten op dit moment niet actief gemonitord worden. Ook vraagt de gemeente op dit moment nog niet actief de beschikbare data op van de betrokken schoolbesturen. We zien dit als een gemiste kans. Om met elkaar te evalueren of alle partners de juiste dingen doen voor het gewenste einddoel (doelgroepkleuters met een zo min mogelijke achterstand binnenstromen in groep 3) zijn deze gegevens (en de analyse en evaluatie ervan) essentieel. Het is dan ook van belang dat dit punt in het jaarlijkse LEA-overleg geagendeerd wordt.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

 Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg			<i>Se</i>
KA2 Kwaliteitscultuur			<i>Se</i>
KA3 Verantwoording en dialoog		●	

KA1. Kwaliteitszorg

De standaard kwaliteitszorg waarderen we als Goed.

Voorschool De Pionier laat op dit gebied duidelijk meer zien dan verwacht. Zo is er in de afgelopen twee jaar enorm geïnvesteerd door de leiding van het team, in de samenwerking met de kwaliteitsmedewerker van het bestuur, om de voorschoolse educatie volledig te integreren in de bestaande kwaliteitscyclus, die binnen de basisschool wordt gehanteerd. Zo is er een zelfevaluatie waarin de voorschool de eigen kwaliteit in beeld brengt met haar sterke punten, maar ook met haar ontwikkelpunten. Daarnaast is de

leerlingpopulatie recent van zowel de voorschool als de basisschool opnieuw in kaart gebracht. Dit heeft onder andere geleid tot het voornemen om het taalaanbod en taalondersteuning de gewenste 'kwaliteitsboost' te geven. Binnenkort start het team van zowel de voorschool als de vroegschool met een scholing rondom taalstimulering.

In het (pedagogisch) beleidsplan heeft Stichting Delta-voorschool beschreven wat ze met de voorschoolse educatie wil bereiken. Daarin staat ook aangegeven hoe zij de kwaliteit van de voorschoolse educatie bewaakt. De GGD houdt hier jaarlijks toezicht op.

Als onderdeel van de kwaliteitszorg brengt de leiding het pedagogisch en educatief handelen van de pedagogisch professionals in beeld. Daarnaast worden ouders bevroegd op hun tevredenheid. De voorschool neemt op basis van deze evaluaties planmatig en doelgericht maatregelen ter verbetering. Toch zien we ook binnen deze standaard nog wel een verbeterkans. Zo kan de voorschool de ouders nog meer betrekken bij de kwaliteit van het kinderdagverblijf. De leiding kan bijvoorbeeld bewuster navragen of ze tevreden zijn over de pedagogisch professionals en wat ze van de communicatiemiddelen, de thema's, de activiteiten en de contactmomenten et cetera vinden.

KA2. Kwaliteitscultuur

De standaard kwaliteitscultuur waarderen we als Goed.

Zo heeft elke pedagogisch professional een persoonlijk ontwikkelplan waarin heel bewust op het gebied van pedagogisch- educatief handelen een ontwikkelkans voor de aankomende periode geformuleerd wordt. Binnen de gesprekkencyclus wordt dit ontwikkelplan periodiek besproken en geëvalueerd. Wij vinden dat hieruit de drive blijkt om met elkaar de kwaliteit van voorschoolse educatie te verbeteren.

De leiding en de pedagogisch professionals werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Zo volgen zij verschillende scholing om hun kennis en vaardigheden te versterken. Het beleid van de voorschool om haar visie op de kwaliteit van voorschoolse educatie en ambities te realiseren is breed gedragen.

De leiding is zich bewust van de kwaliteit van de voorschoolse educatie en stuurt hierop. De pedagogisch professionals werken resultaatgericht, zij zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zij zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de kwaliteit van de educatie en op de ontwikkeling van de peuters. We constateren dat de voorschool werkt vanuit een transparante en integere cultuur en dat er sprake is van een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

KA3. Verantwoording en dialoog

De standaard verantwoording en dialoog waarden we als Voldoende.

De leiding verantwoordt zich (via Stichting Delta-voorschool) aan de gemeente over het gevoerde beleid ten aanzien van voorschoolse educatie. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over het aantal doelgroepeuters en over het aantal maanden dat zij voorschoolse educatie hebben gehad. We zien ook dat de voorschool belanghebbenden betreft bij de ontwikkeling van haar beleid. Uit de gesprekken die we voerden met enkele ouders blijkt dat de voorschool ze nu ook meeneemt in de communicatie over de (mogelijke) wijziging van dagdelen.

Zoals aangegeven bij de standaard OR₁ (Ontwikkelingsresultaten), zien we wel een verbeterkans wat betreft de verantwoording over de behaalde ontwikkelingsresultaten op locatieniveau.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Als OBS De Pionier zijn we trots op de rapportage m.b.t. het kwalitatieve themaonderzoek op onze voorschool. Hierbij geeft de inspectie aan dat de kwaliteit van onze voorschoolse educatie op orde is. Op de onderdelen samenwerking, kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur scoren we zelfs goed.

De verwachtingen over de voortgang in ontwikkeling van doelgroepeuters, die ze kunnen bereiken aan het einde van de voorschoolse periode zijn nu nog niet duidelijk genoeg in beeld gebracht.

Wij zien deze verbeterkansen zelf ook en zijn ook om die reden gestart met een gerichte teamscholing (onderbouw) op het gebied van taalontwikkeling en extra taalondersteuning.

De inspectie onderschrijft dit als een passende interventie. Dit past ook bij de leerlingpopulatie van de voorschool en de basisschool, die recent opnieuw in kaart gebracht wordt.

De monitoring hiervan vraagt om een bredere afstemming op bestuurs- en gemeentelijk niveau.

Dit zou in het jaarlijkse LEA-overleg opgepakt kunnen worden.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

